

Περίληψη

Ιωάννης Ε. Τζαμτζής

Τα όρια της επιρροής του ρωμαϊκού δικαίου στον κανόνα των Ναϊτών ιπποτών

Το εκκλησιαστικό τάγμα ιπποτών με την ονομασία «Πτωχοί συστρατιώτες του Χριστού και του Ναού του Σολομώντα» (*Pauperes commilitones Christi Templique Salomonici*), το οποίο ιδρύθηκε το 1118/9 στην Ιερουσαλήμ, απέκτησε τον Κανόνα του δέκα χρόνια αργότερα –με καθοριστική στήριξη από τον Άγιο Βερνάρδο–, στη Σύνοδο της Τρουά, το 1129. Το κείμενο συντάχθηκε αρχικά στα Λατινικά, αλλά μεταφέρθηκε στην (παλαιο) Γαλλική γλώσσα μεταξύ 1135 και 1139, χρονιά κατά την οποία η παπική βούλλα *Omnedatumoptimum* του Ιννοκέντιου Β΄ παρέσχε στους Ναΐτες το δικαίωμα να αντλούν εισόδημα από δωρεές, με παράλληλη εξαίρεσή τους από την επισκοπική δωσιδικία και την καταβολή της δεκάτης.

Μοναχοί και ιππότες ταυτόχρονα, οι Ναΐτες θα εμπλουτίσουν, στη συνέχεια, τον καταστατικό τους Χάρτη με πολλά άρθρα-ρήτρες, που ρύθμιζαν λεπτομερειακότατα τη λειτουργία των ιεραρχικών δομών του Τάγματος και τις διαδικασίες απονομής δικαιοσύνης στο εσωτερικό του. Το κείμενο αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της δημιουργίας του δυτικο-μεσαιωνικού δικαίου κατά το μέτρο όπου αναμειγνύονται θρησκευτικά κελεύσματα, εκκλησιαστική ανάγνωση και ερμηνεία ρωμαϊκών νομικών κειμένων, στρατιωτική πειθαρχία και μοναστική υπακοή.

Θα αναλυθούν ορισμένα ενδεικτικά άρθρα του ναϊτικού Κανόνα, στα οποία παρατηρείται συνδυασμός παλαιοδιαθηκικών απαγορεύσεων και πειθαρχικών λύσεων για τη μη τήρησή τους, πάνω σε υπόβαθρο ρωμαϊκότητας, τόσο κατά τον χαρακτηρισμό του παραπτώματος –και τις προεκτάσεις του– όσο και κατά τη διαδικασία κρίσης του αμαρτήσαντα.